TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2011. gada 16. jūnijā *

Apvienotās lietas C-65/09 un C-87/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam ko *Bundesgerichtshof* (C-65/09) un *Amtsgericht Schorndorf* (C-87/09) (Vācija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2009. gada 14. janvārī un 2009. gada 25. februārī un kas Tiesā reģistrēti 2009. gada 16. februārī un 2009. gada 2. martā tiesvedībās

Gebr. Weber GmbH (C-65/09)

pret

Jürgen Wittmer

un

Ingrid Putz (C-87/09)

pret

Medianess Electronics GmbH.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents) un E. Levits,

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 25. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Gebr. Weber GmbH* vārdā — R. Lindners [*R. Lindner*], *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un J. Kempere [*J. Kemper*], pārstāvji,

— Beļģijas valdības vārdā — T. Materne [*T. Materne*], pārstāvis,

— Spānijas valdības vārdā — H. Lopess-Medels Baskona [*J. López-Medel Bascones*], pārstāvis,

— Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*] un E. Handls-Pecs [*E. Handl-Petz*], pārstāvji,

— Polijas valdības vārdā — M. Dovgelevičs [*M. Dowgielewicz*], pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā — V. Vilss [*W. Wils*] un H. Krēmers [*H. Krämer*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2010. gada 18. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīvas 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām (OV L 171, 12. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva") 3. panta 2. punktu un 3. punkta trešo daļu.

2 Šie lūgumi ir radušies divās prāvās: lietā C-65/09 — starp *Gebr. Weber GmbH* (turpmāk tekstā — "*Gebr. Weber*") un Jirgenu Vitmeru [*Jürgen Wittmer*] par pirkuma līgumam atbilstošu flīžu piegādi, kā arī zaudējumu atlīdzību un lietā C-87/09 — starp Ingrīdu Pucu [*Ingrid Putz*] un *Medianess Electronics GmbH* (turpmāk tekstā — "*Medianess*

Electronics") par pirkuma līgumam neatbilstošas trauku mazgājamās mašīnas pirkuma maksas atmaksu, atdodot atpakaļ šo aparātu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 1. apsvērumā ir minēts:

"tā kā Līguma 153. panta 1. un 3. punkts nosaka, ka Kopienai ar pasākumiem, ko tā paredz, ievērojot minētā Līguma 95. pantu, būtu jāveicina augsta patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa panākšana".

4 Direktīvas 9.–11. apsvēruma redakcija ir šāda:

"(9) tā kā pārdevējam būtu jābūt tieši atbildīgam patērētājam par preču atbilstību līgumam; [..] tā kā pārdevējam saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem tomēr būtu jāatļauj izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret ražotāju, iepriekšējo pārdevēju tajā pašā līgumu ķēdē vai jebkuru citu starpnieku, ja vien viņš nav atteicies no šīm tiesībām; tā kā šī direktīva neietekmē principu, kurš paredz pārdevēja, ražotāja, iepriekšējā pārdevēja vai jebkura cita starpnieka tiesības

brīvi slēgt savstarpējus līgumus; tā kā normas, kas reglamentē pret ko un kādā veidā pārdevējs var pieprasīt tiesiskās aizsardzības līdzekļus, ir jānosaka valstu tiesību aktos;

(10) tā kā gadījumos, kad preces neatbilst līgumam, patērētājiem būtu jābūt tiesīgiem panākt, lai viņi bez maksas saņemtu līgumam atbilstošas preces, izvēloties vai nu to labošanu vai aizstāšanu, vai arī, nesaņemot šādas preces, panākt cenas samazināšanu vai līguma anulēšanu [atcelšanu];

(11) tā kā patērētājs vispirms var prasīt, lai pārdevējs preces salabotu vai aizstātu tās ar citām, ja vien šādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi nav neiespējami vai nesamērīgi; tā kā tas, vai tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir nesamērīgs, būtu jānosaka objektīvi; tā kā tiesiskās aizsardzības līdzeklis būtu nesamērīgs, ja tas, salīdzinājumā ar citiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, uzliktu nepamatotas izmaksas; tā kā, lai noteiktu, vai izmaksas ir nepamatotas, viena tiesiskās aizsardzības līdzekļa izmaksām būtu jābūt ievērojami augstākām par cita tiesiskās aizsardzības līdzekļa izmaksām."

5 Direktīvas 1. pantā ar nosaukumu "Piemērošanas joma un definīcijas" ir noteikts:

"1. Šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām, lai nodrošinātu vienādu patērētāju tiesību aizsardzības minimālo līmeni iekšējā tirgū."

2. Šajā direktīvā:

[..]

f) "labošana" neatbilstības gadījumā ir patēriņa preču atbilstības pārdošanas līgumam atjaunošana.

[..]"

6 Direktīvas 2. pantā ar nosaukumu "Atbilstība līgumam" ir minēts:

"1. Pārdevējam ir jāpiegādā patērētājam tādas preces, kas atbilst pārdošanas līgumam.

[..]

5. Jebkuru neatbilstību, ko rada patēriņa preču nepareiza uzstādīšana, uzskata par līdzvērtīgu preču neatbilstībai, ja uzstādīšana ir ietverta preču pārdošanas līgumā un preces ir uzstādījis pārdevējs, vai tas ir darīts uz viņa atbildību. Tāpat šo principu piemēro, ja izstrādājumu, kura uzstādīšana jāveic patērētājam, uzstāda patērētājs, un nepareizā uzstādīšana ir kļūmīgas uzstādīšanas instrukcijas dēļ."

7 Direktīvas 3. pantā ar nosaukumu "Patērētāju tiesības" ir paredzēts:

"1. Pārdevējs ir atbildīgs patērētājam par jebkuru preču piegādes brīdī esošu neatbilstību.

2. Neatbilstības gadījumā patērētājs ir tiesīgs prasīt, lai saskaņā ar 3. punktu preces bez maksas padarītu atbilstīgas, salabojot vai nomainot tās, vai arī saskaņā ar 5. un 6. punktu ir tiesīgs saņemt attiecīgu cenas samazinājumu vai atcelt līgumu.

3. Pirmkārt, patērētājs var prasīt, lai pārdevējs salabo preces, vai arī viņš var prasīt, lai pārdevējs tās nomaina, abos gadījumos bez maksas, ja vien tas nav neiespējami vai nesamērīgi.

Līdzekli uzskata par nesamērīgu, ja tas nosaka pārdevējam izmaksas, kas salīdzinājumā ar alternatīvo līdzekli ir nepamatotas, ņemot vērā:

— vērtību, kāda precēm būtu, ja nebūtu neatbilstības,

— neatbilstības nozīmīgumu

un

— vai alternatīvo līdzekli varētu izmantot, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam.

Jebkura preču labošana vai nomaiņa jāveic pieņemamā laikā un nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam, ņemot vērā preču raksturu un nolūku, kādam patērētājs ir preces pieprasījis.

4. Termins "bez atlīdzības" 2. un 3. punktā attiecas uz nepieciešamajām izmaksām, kādas radušās, lai panāktu preču atbilstību, jo īpaši uz pasta izmaksām, darbaspēka izmaksām un materiālu izmaksām.

5. Patērētājs var pieprasīt attiecīgu cenas samazinājumu vai atcelt līgumu:

— ja patērētājs nav tiesīgs ne uz preču labošanu, ne nomaiņu

vai

— ja pārdevējs nav izmantojis zaudējumu atlīdzināšanas līdzekli pieņemamā laikā,

vai

— ja pārdevējs nav izmantojis zaudējumu atlīdzināšanas līdzekli, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam.

6. Patērētājs nav tiesīgs atcelt līgumu, ja neatbilstība ir nenozīmīga."

8 Direktīvas 4. pantā ar nosaukumu "Tiesības uz atlīdzinājumu" ir noteikts:

"Ja pēdējais pārdevējs ir atbildīgs patērētājam ražotāja, šīs pašas līgumu ķēdes iepriekšējā pārdevēja vai jebkura cita starpnieka darbības vai bezdarbības rezultātā radušās neatbilstības dēļ, pēdējais pārdevējs ir tiesīgs izvirzīt pret atbildīgo personu vai personām šajā līgumu ķēdē prasību par atlīdzinājumu; atbildīgo personu vai personas, pret kurām pēdējais pārdevējs var izvirzīt prasību par atlīdzinājumu, kopā ar attiecīgajām darbībām un izpildes nosacījumiem nosaka attiecīgās valsts tiesību akti."

9 Direktīvas 5. panta ar nosaukumu "Termiņi" 1. punkta pirmajā teikumā ir minēts:

"Saskaņā ar 3. pantu pārdevēju sauc pie atbildības, ja neatbilstība izpaužas divos gados no preču piegādes laika."

10 Direktīvas 7. pantā ar nosaukumu "Saistošais spēks" ir paredzēts:

"1. Līguma noteikumi vai nolīgumi, kas ir noslēgti ar pārdevēju pirms viņa informēšanas par neatbilstību, kuri tieši vai netieši atceļ vai ierobežo tiesības, kas izriet no šīs direktīvas, kā paredzēts valsts tiesību aktos, nav patērētājam saistoši.

[..]"

11 Direktīvas 8. pantā ar nosaukumu "Valsts tiesību akti un minimālā aizsardzība" ir noteikts:

"1. Tiesības, kas izriet no šīs direktīvas, izmanto, neierobežojot citas tiesības, ko patērētājs var izmantot saskaņā ar valsts noteikumiem, kas reglamentē līgumsaistības un saistības, kas nav līgumsaistības.

2. Dalībvalstis var pieņemt vai saglabāt visstingrākos Līgumam atbilstīgus noteikumus jomā, uz ko attiecas šī direktīva, lai nodrošinātu augstāku patērētāju tiesību aizsardzības līmeni."

Valsts tiesiskais regulējums

12 Vācijas Civillikuma (*Bürgerliches Gesetzbuch*, turpmāk tekstā — "*BGB*") 433. panta 1. punktā ar nosaukumu "No pārdošanas līguma izrietošie pienākumi" ir paredzēts:

"Noslēgdams pirkuma līgumu, preces pārdevējs uzņemas preces nodošanu pircējam un īpašumtiesību piešķiršanu uz to. Pārdevēja pienākums ir preci pircējam nodot bez jebkādiem materiāliem vai juridiskiem trūkumiem."

13 BGB 434. pantā ar nosaukumu "Materiāla neatbilstība" ir noteikts:

"1. Prece ir materiāli atbilstīga, ja risku pārejas brīdī tai ir līgumslēdzēju pušu nolīgtās īpašības. [..]"

14 BGB 437. panta ar nosaukumu "Pircēja tiesības, ja precei ir trūkumi" redakcija ir šāda:

"Ja preces izrādās ar trūkumiem, pircējs, ja ir izpildīts turpmākajās normās noteiktais un nav paredzēts citādi, var

1) lūgt vēlāku saistību izpildi atbilstoši 439. pantam,

2) lauzt līgumu atbilstoši 440. un 323. pantam un 326. panta 5. punktam vai lūgt pirkuma cenas samazinājumu atbilstoši 441. pantam,

3) lūgt zaudējumu atlīdzināšanu atbilstoši 440., 280., 281., 283. un 311. pantam vai radušos izdevumu atmaksu."

15 *BGB* 439. pants ar nosaukumu "Saistību vēlāka izpilde" ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Kā saistību vēlāku izpildi pircējs pēc savas izvēles var pieprasīt novērst preču trūkumus vai arī piegādāt jaunas preces bez trūkumiem.

2. Pārdevējam ir pienākums segt visus saistību vēlākas izpildes ietvaros nepieciešamos izdevumus, tostarp it īpaši transporta, ceļa, darba un materiālu izmaksas.

3. Pārdevējs [..] var atteikt to saistību vēlākas izpildes veidu, ko izvēlējies pircējs, vienīgi tad, ja tas ir saistīts ar nesamērīgi lielām izmaksām. Turklāt it īpaši jāņem vērā preču vērtība, kāda tām būtu bijusi, ja nebūtu neatbilstības, neatbilstības nozīmīgums un jautājums, vai, nesagādājot ievērojamas neērtības pircējam, varētu izmantot alternatīvu saistību vēlākas izpildes līdzekli. Šādā gadījumā pircēja tiesības uz saistību vēlāku izpildi ir ierobežotas un viņš var izvēlēties tikai alternatīvo saistību vēlākas izpildes veidu; pārdevējam saglabājas tiesības atteikt arī šo saistību vēlākas izpildes veidu, ja izpildīti pirmajā teikumā minētie priekšnoteikumi.

4. Ja pārdevējs saistību vēlākas izpildes ietvaros piegādā preces bez trūkumiem, tad [..] viņš var pieprasīt no pircēja atdot atpakaļ preces ar trūkumiem."

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-65/09

16 J. Vitmers un *Gebr. Weber* noslēdza pirkuma līgumu par pulētu flīžu iegādi par summu EUR 1 382,27. Pēc tam, kad viņš apmēram divas trešdaļas no tām bija ieklājis savā mājā, viņš uz šīm flīzēm pamanīja ar neapbruņotu aci saskatāmu nokrāsu.

17 Tādējādi J. Vitmers iesniedza sūdzību, ko *Gebr. Weber* pēc apspriešanās ar ražotāju noraidīja. Prasītāja aizsāktajā pierādījumu iegūšanas procesā ieceltais eksperts secināja, ka minēto nokrāso rada mikroskopiski slīpēšanas nospiedumi, kurus nevar likvidēt, tāpēc vienīgais iespējamais tiesiskās aizsardzības līdzeklis esot pilnīga flīžu nomaiņa. Eksperts aprēķināja šāda darba izmaksas EUR 5830,57 apmērā.

18 Pēc nesekmīgas *Gebr. Weber* adresētas izpildes prasības J. Vitmers šo sabiedrību iesūdzēja *Landgericht Kassel*, prasot piegādāt atbilstīgas flīzes un samaksāt viņam EUR 5 830,57. Šī tiesa piesprieda *Gebr. Weber* samaksāt J. Vitmeram EUR 273,10 pirkuma cenas samazinājuma ietvaros un pārējā daļā prasību noraidīja. Pamatojoties uz apelācijas sūdzību, ko J. Vitmers iesniedza pret *Landgericht Kassel* nolēmumu,

Oberlandesgericht Frankfurt, pirmkārt, piesprieda *Gebr. Weber* piegādāt jaunas, līgumam atbilstīgas flīzes, kā arī samaksāt J. Vitmeram EUR 2 122,37 neatbilstīgo flīžu demontēšanai un iznīcināšanai, un, otrkārt, pārējā daļā prasību noraidīja.

19 Gebr. Weber par šo *Oberlandesgericht Frankfurt* spriedumu iesniedza sūdzību [*Revision*] *Bundesgerichtshof*; šī tiesa norāda, ka tās lēmums esot atkarīgs no tā, vai apelācijas instances tiesa pamatoti uzskatīja, ka J. Vitmers varēja prasīt samaksāt viņam ar neatbilstīgo flīžu demontāžu saistītās izmaksas. Pat ja J. Vitmers saskaņā ar Vācijas tiesībām uz šādu atmaksu nevarētu pretendēt, atbilde uz šo jautājumu esot atkarīga no Direktīvas 3. panta 2. punkta un 3. punkta trešās daļas, saskaņā ar kuru attiecīgajā gadījumā būtu jāinterpretē *BGB* 439. pants, interpretācijas.

20 Bundesgerichtshof norāda, ka no tā, ka Direktīvas 3. panta 2. punktā ir izmantots termins "nomainot", var izsecināt pienākumu ne tikai piegādāt atbilstīgu preci, bet arī nomainīt neatbilstīgo un tādējādi piedalīties tās demontāžā. Tāpat pienākums ņemt vērā 3. panta 3. punktā minēto preces raksturu un nolūku kopā ar pienākumu to padarīt atbilstīgu varētu rosināt domāt, ka pārdevēja pienākums preces nomaiņas ietvaros sevī ietver ne tikai atbilstīgas preces piegādi, bet arī neatbilstīgās preces demontāžu, lai ļautu nomainīto preci lietot saskaņā ar tās raksturu un nolūku.

21 Bundesgerichtshof norāda, ka minēto jautājumu tomēr nevajadzētu aplūkot, ja *Gebr. Weber* pamatoti būtu varējusi atteikties segt ar neatbilstīgo flīžu demontāžu saistītās izmaksas tādēļ, ka tās nav samērīgas. Šī tiesa paskaidro, ka saskaņā ar *BGB* 439. panta 3. punktu pārdevējs var atteikties no pircēja izvēlētu saistību vēlākas izpildes ne

tikai tad, ja šāda saistību izpilde tam rada nesamērīgus izdevumus ("relatīvs nesamērīgums"), bet arī, ja pircēja izvēlēts saistību izpildes veids — ja arī tas ir vienīgais iespējamais veids — pēc savas būtības ir nesamērīgs ("absolūts nesamērīgums"). Šajā gadījumā prasība par saistību vēlāku izpildi — piegādāt atbilstīgas flīzes — esot šis "absolūta nesamērīguma" gadījums, jo ar to *Gebr. Weber* tiekot noteikts papildus šīs piegādes izmaksām EUR 1 200 apmērā uzņemties neatbilstīgo flīžu demontāžu EUR 2 100, tātad kopā EUR 3 300, apmērā, tādējādi pārsniedzot maksimālo 150 % no atbilstīgās preces vērtības robežu, pamatojoties uz kuru šādas prasības samērīgums *a priori* esot pārsniegts.

22 Tai pat laikā *Bundesgerichtshof* uzskata, ka saskaņā ar valsts tiesībās noteikto iespēju pārdevējam atteikties no saistību vēlākas izpildes šādu to izmaksu absolūta nesamērīguma dēļ varētu būt nesaderīga ar Direktīvas 3. panta 3. punktu, kurā atbilstoši tā formulējumam, šķiet, runa ir par relatīvu nesamērīgumu. Neraugoties uz to, neesot izslēgts, ka atteikums, kas pamatots ar absolūtu nesamērīgumu, ietilpst jēdzienā "neiespējamība", kas paredzēta tā paša 3. panta 3. punktā, ciktāl tajā neesot prezumēts, ka Direktīva attiecoties tikai uz fizisku neiespējamību un pienākumu noteikt pārdevējam tādu vēlāku saistību izpildi, kas ir absolūti ekonomiski nepamatotas.

23 Šajos apstākļos *Bundesgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [..] 3. panta 3. punkta pirmās un otrās daļas noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesību norma, kurā noteikts, ka pārdevējs var atteikt patērētāja pieprasīto tiesiskās aizsardzības līdzekli, ja piegādātās patēriņa preces ir neatbilstīgas, arī tad, ja tas pārdevējam rada izmaksas, kas

būtu (absolūti) nesamērīgas salīdzinājumā ar vērtību, kas precēm būtu, ja nebūtu neatbilstības, un neatbilstības nozīmīgumu?

2) Gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai [..] Direktīvas 3. panta 2. punkta un 3. punkta trešās daļas noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka pārdevējam, atjaunojot patēriņa preču atbilstību, tās nomainot, ir jāsedz izmaksas par neatbilstīgu patēriņa preču demontēšanu no lietas, kurā patērētājs patēriņa preces atbilstoši to raksturam un izmantošanas nolūkam ir iebūvējis?"

Lieta C-87/09

24 I. Puca un *Medianess Electronics* ar interneta starpniecību noslēdza pirkuma līgumu par jaunas trauku mazgājamās mašīnas iegādi par cenu EUR 367, pieskaitot piegādes izdevumus EUR 9,52 apmērā. Līgumslēdzējas puses vienojās, ka prece tiks piegādāta līdz I. Pucas mājas ieejas durvīm. Trauku mazgājamās mašīnas piegāde un pirkuma maksas samaksa norisinājās atbilstoši nolīgtajam.

25 Pēc tam, kad I. Puca trauku mazgājamo mašīnu bija iemontējusi savā mājā, izrādījās, ka tā ir ar trūkumiem un to nav iespējams salabot, turklāt iemesls tam nevarēja būt šīs mašīnas iemontēšanas darbi.

26 Līgumslēdzējas puses tādējādi vienojās par minētās trauku mazgājamās mašīnas nomaiņu. Šai sakarā I. Puca no *Medianess Electronics* pieprasīja ne tikai piegādāt jaunu trauku mazgājamo mašīnu, bet arī mašīnas ar trūkumiem demontāžu un jaunās iemontēšanu vai arī segt ar demontāžu un jaunās iemontēšanu saistītās

izmaksas, ko šī sabiedrība atteicās darīt. Tā kā *Medianess Electronics* nereaģēja uz tai adresēto prasību par saistību izpildi, I. Puca vienpusēji atkāpās no pirkuma līguma noteikumiem.

27 I. Puca cēla prasību *Amtsgericht Schorndorf* pret *Medianess Electronics*, prasot atmaksāt samaksāto pirkuma maksu, pretim saņemot atpakaļ trauku mazgājamo mašīnu ar trūkumiem.

28 Lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu ir precizēts, ka saskaņā ar Vācijas tiesībām pirkuma līguma uzteikšanas spēkā esamība ir atkarīga no tā, vai I. Puca veltīgi *Medianess Electronics* bija noteikusi derīgu termiņu vēlākai līguma saistību izpildei, prasot vienīgi to, ko pēdējā minētā bija parādā. Tādējādi prāvas izšķiršanai esot jāzina, vai I. Pucai esot bijušas tiesības no *Medianess Electronics* prasīt, lai tā demontētu mašīnu ar trūkumiem un iemontētu jaunu trauku mazgājamo mašīnu vai arī lai tā segtu ar šīm darbībām saistītās izmaksas.

29 *Amtsgericht Schorndorf* šajā ziņā norāda, ka Vācijas tiesībās pārdevējam, kurš nav vainīgs, nav paredzēts pienākums uzņemties ar preces ar trūkumiem demontāžu saistītās izmaksas, pat ja patērētājs preci ar trūkumiem jau ir iemontējis atbilstoši tās nolūkam, pirms trūkums ticis atklāts. Tomēr tā uzskata, ka šāds pienākums varētu izrietēt no Direktīvas, jo tās mērķis ir nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni un tās 3. panta 3. punkta trešajā daļā ir paredzēts, ka jebkura nomaiņa jāveic, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam.

30 Šī tiesa norāda, ka, ja pircējs neatgūst ar nomainītās preces iemontēšanu saistītās izmaksas, tad tam šīs izmaksas ir jāuzņemas dubultā apmērā, proti, pirmo reizi, lai iemontētu preci ar trūkumiem, un otro reizi — lai iemontētu nomainīto preci. Taču, ja piegāde būtu notikusi saskaņā ar līguma noteikumiem, tad viņam šādas izmaksas

būtu radušās tikai vienreiz. *Amtsgericht Schorndorf* uzskata, ka, protams, būtu saprotami, ka pārdevējam būtu jāuzņemas ar nomainītās preces iemontēšanu saistītās izmaksas tikai tā vainas gadījumā. Tai pat laikā fakts, ka pārdevējam neko nevar pārmest un ka par trūkumu drīzāk ir vainojams pārdevējs nekā patērētājs, attaisno to, ka šim pēdējam minētajam tiek piešķirtas tiesības neatkarīgi no pārdevēja vainas, savukārt tās pārdevējs var vēl jo vieglāk vērst pret ražotāju.

31 Attiecībā uz preces ar trūkumiem demontāžu iesniedzējtiesa atzīst, ka atbilstība līgumam nozīmē ne tikai atbilstīgas preces piegādi, bet arī to, ka pircēja rīcībā nepaliek prece ar trūkumiem, kas savukārt ir arguments interpretācijai, saskaņā ar kuru pārdevēja pienākums būtu šādu preci demontēt. Turklāt tas, ka prece ar trūkumiem paliek pie pircēja, varētu pēdējam minētajam sagādāt ievērojamas neērtības. Visbeidzot, jēdziens "nomaiņa", uz kuru ir atsauce Direktīvas 3. pantā, šķiet, norāda, ka pārdevēja pienākums neaprobežojas vien ar vienkāršu nomainītās un atbilstīgās preces piegādi, bet, ka tam prece ar trūkumiem arī ir jānomaina pret šo jauno preci.

32 Šādos apstākļos *Amtsgericht Schorndorf* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [..] 3. panta 2. punkta un 3. punkta trešās daļas normas ir interpretējamas tādējādi, ka tās ir pret tādām valsts tiesību normām, kurās ir noteikts, ka, nodrošinot līgumam atbilstīgu patēriņa preces stāvokli ar preces nomaiņu, pārdevējam nav jāsedz izdevumi, kas saistīti ar vēlāk piegādātas patēriņa preces montāžu lietā, kurā patērētājs atbilstoši tās raksturam un izmantošanas nolūkam ir iemontējis neatbilstīgu patēriņa preci, ja montāžas darbi sākotnēji nav bijuši paredzēti?

2) Vai Direktīvas 3. panta 2. punkta un 3. punkta trešās daļas normas ir jāinterpretē tādējādi, ka, nodrošinot līgumam atbilstīgu patēriņa preces stāvokli ar preces nomaiņu, pārdevējam nav jāsedz izdevumi, kas saistīti ar līgumam neatbilstīgas patēriņa preces demontāžu no lietas, kurā patērētājs atbilstoši tās veidam un lietošanas mērķim patēriņa preci ir iemontējis?"

Par lietu apvienošanu

33 Ņemot vērā starp lietu C-65/09 un lietu C-87/09 esošo saistību, saskaņā ar Reglamenta 43. pantu, lasot to kopā ar tā 103. pantu, šīs lietas ir apvienojamas sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par jautājumu pieņemamību lietā C-65/09

34 *Gebr. Weber* uzskata, ka divi lietā C-65/09 uzdotie jautājumi esot nepieņemami. Pirmais jautājums esot hipotētisks, jo atbildei uz to neesot nekādas nozīmes prāvas iznākumā. Faktiski Vācijas tiesībās pārdevējam, kurš nav vainīgs, neesot noteikts pienākums piedalīties neatbilstīgas preces demontāžā, tādēļ prasība atlīdzināt šādas, ar demontāžu saistītas izmaksas būtu jānoraida neatkarīgi no tā, kāds ir šo izmaksu apmērs. Pirmā jautājuma nepieņemamība izraisot arī otrā jautājuma nepieņemamību,

jo iesniedzējtiesa šo otro jautājumu esot pakārtojusi pozitīvai atbildei uz pirmo jautājumu.

35 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktās procedūras, kas balstīta uz noteiktu funkciju sadali starp valsts tiesām un Tiesu, ietvaros tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu taisīt spriedumu, un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi skar Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. tostarp 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-419/04 *Conseil général de la Vienne*, Krājums, I-5645. lpp., 19. punkts; 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-119/05 *Lucchini*, Krājums, I-6199. lpp., 43. punkts, un 2011. gada 17. februāra spriedumu lietā C-52/09 *TeliaSonera*, Krājums, I-527. lpp., 15. punkts).

36 Tiesas atteikums lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu ir iespējams tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar realitāti vai pamata prāvas priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Conseil général de la Vienne*, 20. punkts; lietā *Lucchini*, 44. punkts, un lietā *TeliaSonera*, 16. punkts).

37 Taču jāatzīst, ka tas tā nav šajā gadījumā.

38 Faktiski ar saviem jautājumiem *Bundesgerichtshof* lūdz interpretēt direktīvu, lai noteiktu, vai valsts tiesības ar to ir saderīgas tiktāl, ciktāl, pirmkārt, šajās tiesībās pārdevējam nav noteikts pienākums uzņemties ar neatbilstīgas preces demontāžu saistītas

izmaksas un, otrkārt, viņam tiek piedāvāta iespēja atteikties piegādāt nomainīto preci, ja šāda piegāde minēto izdevumu dēļ rada nesamērīgas izmaksas. Tāpat no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka atbilde uz šiem jautājumiem ir izšķiroša pamata prāvā, jo *Bundesgerichtshof* norāda, ka minētās tiesības attiecīgajā gadījumā var interpretēt saskaņā ar direktīvu. Kārtībai, kādā jautājumi ir uzdoti, šai kontekstā nav nozīmes. Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jānorāda arī, ka pati *Gebr. Weber* savos apsvērumos saistībā ar lietu ir norādījusi, ka, lai atbildētu uz pirmo jautājumu, būtu svarīgi zināt, cik plašs ir no Direktīvas 3. panta 3. punkta izrietošais pienākums nomainīt neatbilstīgu preci, un tādējādi saņemt atbildi uz otro jautājumu, un ka tā ir ierosinājusi, ka šis jautājums būtu apskatāms vispirms.

39 Līdz ar to *Gebr. Weber* celtā iebilde par nepieņemamību ir jānoraida.

Par pārdevēja pienākumu uzņemties ar neatbilstīgas preces demontāžu un jaunas preces iemontēšanu saistītās izmaksas

40 Ar savu otro jautājumu lietā C-65/09, kā arī pirmo un otro jautājumu lietā C-87/09, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesas jautā, vai Direktīvas 3. panta 2. punkts un 3. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja neatbilstīgu patēriņa preci, pirms konstatēta tās neatbilstība, patērētājs ir iemontējis atbilstoši tās veidam un lietošanas mērķim un tā ir padarīta atbilstīga, to nomainot, pārdevējam vai nu pašam ir jāveic tā demontēšana un jāiemontē nomainītā prece, vai arī jāsedz ar šo demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu saistītās izmaksas, neraugoties uz to, ka pirkuma

līgumā nav bijis paredzēts pārdevēja pienākums iemontēt sākotnēji iegādāto patēriņa preci.

41 *Gebr. Weber*, kā arī Vācijas, Beļģijas un Austrijas valdības uzskata, ka uz šiem jautājumiem būtu jāsniedz negatīva atbilde. To skatījumā Direktīvas 3. panta 2. punkta pirmajā daļā minētais jēdziens "nomaiņa" attiecas tikai uz pirkuma līgumam atbilstīgu preci un tādējādi šajā pantā neesot noteikti šajā līgumā neminēti pārdevēja pienākumi. Šādi preces ar trūkumiem demontēšanas un nomainītās preces iemontēšanas pienākumi neizrietot arī no minētā 3. panta 3. un 4. punkta, saskaņā ar kuriem nomaiņai ir jānorisinās "bez maksas" un "nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam". Faktiski šie nosacījumi esot saistīti tikai ar nomainītās preces piegādi un to mērķis neesot pārdevējam noteikt pienākumus, kas pārsniedz līgumā minēto, ne arī patērētāju aizsargāt no izdevumiem un neērtībām, kas radušās, patērētājam uz savu atbildību lietojot neatbilstīgu preci. Tādējādi uz izmaksām, kas radušās, patērētājam iemontējot preci ar trūkumiem, Direktīva neattiecoties, bet tās attiecīgajā gadījumā varot prasīt, pamatojoties uz valsts tiesībām, kas piemērojamas līgumiskās atbildības gadījumā.

42 Spānijas un Polijas valdības, kā arī Komisija ir citās domās. Spānijas valdība uzskata, ka pārdevējam būtu jāuzņemas visas izmaksas, kas saistītas ar preces ar trūkumiem nomaiņu, ieskaitot tās, kas saistītas ar šīs preces demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu; pretējā gadījumā patērētājam šīs izmaksas būtu jāuzņemas divreiz, un tas nebūtu saderīgi ar Direktīvā noteikto augstas aizsardzības mērķi. Polijas valdība norāda, ka 3. panta 3. un 4. punkts ir domāts, lai nodrošinātu, ka patērētājs neuzņemtos nekādas izmaksas, galvenokārt, Direktīvā paredzēto juridisko pasākumu ieviešanai, proti, neatbilstīgas preces salabošanai vai nomaiņai. Komisijas skatījumā ar 3. panta 2. un 3. punktu ieviestās divas alternatīvas preces ar trūkumiem novēršanai ļauj uzskatīt, ka nomaiņa, tāpat kā salabošana, precēm ir paredzēta tādos gadījumos, kad tiek pārbaudīta tās atbilstība. Ja neatbilstīgā prece jau ir tikusi iemontēta atbilstoši

tās veidam un lietošanas mērķim, tad šādā situācijā tā ir atbilstības nodrošināšanas priekšmets. Nomaiņai esot jānorisinās tādējādi, ka jaunā prece tiek iekļauta tādā pašā situācijā, kādā atradusies prece ar trūkumiem. Tāpat tas, ka patērētājam — ja pārdevējs neatbilstīgo preci nedemontē — tā jāpatur un viņš nevar lietot nomainīto preci tādēļ, ka šī pēdējā minētā nav iemontēta, esot "ievērojamas neērtības patērētājam" minētā 3. panta 3. punkta izpratnē.

43 Pakārtoti ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 3. panta 1. punktu pārdevējs ir atbildīgs patērētājam par jebkuru preču piegādes brīdī esošu neatbilstību.

44 Direktīvas 3. panta 2. punktā ir uzskaitītas patērētāja tiesības, kuras tas var īstenot attiecībā pret pārdevēju piegādātās preces neatbilstīguma gadījumā. Vispirms patērētājam ir tiesības prasīt, lai preces tiktu padarītas atbilstīgas. Ja šo atbilstīgumu nav iespējams panākt, viņš kā nākamo var prasīt attiecīgu cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu.

45 Attiecībā uz preces padarīšanu par atbilstīgu Direktīvas 3. panta 3. punktā ir precizēts, ka patērētājs var prasīt, lai pārdevējs salabotu preces, vai arī viņš var prasīt, lai pārdevējs tās nomainītu, — abos gadījumos, ja vien tas nav neiespējami vai nesamērīgi, bez maksas.

46 Tiesa jau ir nospriedusi, ka arī no teksta, kā arī no attiecīgajiem Direktīvas sagatavošanas dokumentiem izriet, ka Kopienu likumdevējs faktu, ka prece pārdevējam ir jāpadara atbilstīga bez atlīdzības, ir vēlējies padarīt par būtisku elementu aizsardzībā, kas tiek nodrošināta ar šo direktīvu. Šī pārdevēja pienākuma bez atlīdzības atjaunot preces atbilstīgumu — vai nu to salabojot, vai arī neatbilstīgo preci nomainot — mērķis ir aizsargāt patērētāju no finansiālu apgrūtinājumu riska, kurš šīs aizsardzības neesamības gadījumā varētu atturēt patērētāju izmantot savas tiesības (skat. 2008. gada 17. aprīļa spriedumu lietā C-404/06 *Quelle*, Krājums, I-2685. lpp., 33. un 34. punkts).

47 Taču ir jāatzīst, ka, ja neatbilstīgas preces nomaiņas gadījumā patērētājs nevarētu prasīt no pārdevēja, lai tas uzņemtos ar tās demontāžu no vietas, kur viņš to iemontējis atbilstoši preces veidam un tās lietošanas mērķim, un ar preces nomaiņu tai pašā vietā saistītās izmaksas, tad šī nomaiņa tam radītu papildu finansiālas izmaksas, kuras viņam savukārt nebūtu radušās, ja pārdevējs būtu pienācīgi izpildījis pirkuma līgumā noteikto. Faktiski, ja pārdevējs būtu piegādājis minētajam līgumam atbilstīgu preci, tad patērētājam ar iemontēšanu saistītās izmaksas būtu jāuzņemas tikai vienu reizi un nebūtu jāsedz ar preces ar trūkumiem demontāžu saistītie izdevumi.

48 Interpretējot Direktīvas 3. pantu tādējādi, ka ar to pārdevējam nav noteikts pienākums uzņemties ar neatbilstīgas preces demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu saistītās izmaksas, patērētājam ar šo pantu piešķirto tiesību īstenošanai būtu jāuzņemas papildu izmaksas, kas izriet no pārdevēja veiktas neatbilstīgas preces piegādes.

49 Šādi pieņemot, šīs preces nomaiņa — atšķirībā no tā, kas paredzēts Direktīvas 3. panta 2. un 3. punktā, — nerisinātos bez izdevumu radīšanas patērētājam.

50 Protams, ar neatbilstīgas preces demontāžu un jaunas preces iemontēšanu saistītie izdevumi skaidri nav uzskaitīti Direktīvas 3. panta 4. punktā, kurā frāze "bez atlīdzības" definēta kā "nepieciešamās izmaksas, kādas radušās, lai panāktu preču atbilstību, jo īpaši pasta izmaksas, darbaspēka izmaksas un materiālu izmaksas". Tomēr Tiesa jau ir nospriedusi, ka Kopienu likumdevējs ir izmantojis vārdu savienojumu "jo īpaši", no kā izriet, ka šis uzskaitījums ir norādošs un tas nav izsmeļošs (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Quelle*, 31. punkts). Turklāt šie izdevumi ir nepieciešami, lai viņš varētu veikt neatbilstīgas preces nomaiņu, un tādējādi tās ir "nepieciešamās izmaksas, kādas radušās, lai panāktu preču atbilstību" minētā 3. panta 4. punkta izpratnē.

51 Vispirms — kā to arī norāda Komisija — no Direktīvas 3. panta 2. un 3. punkta sistēmas izriet, ka minētajā pantā uzskaitīto divu veidu atbilstības nodrošināšanai mērķis ir nodrošināt to pašu patērētāju aizsardzības līmeni. Taču nav šaubu, ka neatbilstīgas preces labošana vispārīgi norisinās tādā situācijā, kādā tā atradusies trūkuma atklāšanās brīdī, kas nozīmē, ka šajā gadījumā patērētājs neuzņemas ar demontāžu un jaunu iemontēšanu saistītās izmaksas.

52 Neraugoties uz to, saskaņā ar Direktīvas 3. panta 3. punktu neatbilstīgas preces labošana ir jāveic ne tikai bez maksas, bet arī saprātīgā termiņā un, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam. Šāda trīskārša prasība ir acīmredzams Savienības likumdevēja gribas izteikums nodrošināt patērētājiem efektīvu aizsardzību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Quelle*, 35. punkts).

53 Tādēļ Direktīvas 3. panta 3. punkta trešajā daļā minēto vārdkopu "nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam" nevar tulkot šauri, kā to piedāvā Vācijas, Beļģijas un Austrijas valdības. Tādējādi nav šaubu par to, ka apstāklis, ka pārdevējs nav demontējis neatbilstīgo preci un nav iemontējis nomainīto preci, var būtu ievērojamas

neērtības patērētājam, it īpaši tādās situācijās kā pamata lietā minētās, kurās, lai preci varētu lietot atbilstoši tās ierastajam mērķim, vispirms ir jāiemontē nomainītā prece, kas nozīmē, ka pirms tam ir jādemontē neatbilstīgā prece. Turklāt minētā 3. panta 3. punkta trešajā daļā skaidri ir noteikts, ka ir jāņem vērā "preču rakstur[s] un nolūk[s], kādam patērētājs ir preces pieprasījis".

54 Attiecībā uz jēdzienu "nomaiņa" ir jāatzīst, ka tā precīzs apjoms ir atšķirīgs dažādās valodu versijās. Kamēr zināmā skaitā šo versiju — kā spāņu valodā ("sustitución"), angļu valodā ("replacement"), franču valodā ("remplacement"), itāļu valodā ("sostituzione"), holandiešu valodā ("vervanging") un portugāļu valodā ("substituição") — šis jēdziens attiecas uz darbību tās kopumā, kuras beigās neatbilstīgā prece faktiski ir "jānomaina", tādējādi pārdevējam nosakot pienākumu uzņemties veikt visu to, kas vajadzīgs šāda rezultāta sasniegšanai, no tādām valodu versijām kā, piemēram, vācu ("Ersatzlieferung"), varētu izrietēt šaurāka nozīme. Tai pat laikā — kā to norāda iesniedzējtiesas — pat šajā valodu versijā šis jēdziens neaprobežojas vien ar vienkāršu nomainītās preces piegādi, bet tieši otrādi — varētu norādīt uz to, ka pastāv pienākums to nomainīt, pretī saņemot neatbilstīgo preci.

55 Turklāt Direktīvas 3. panta 2. un 3. punktu interpretēt tādējādi, ka tajā neatbilstīgas preces nomaiņas gadījumā ir noteikts pārdevēja pienākums uzņemties ar šīs preces demontāžu no vietas, kur patērētājs to iemontējis atbilstoši tās veidam un lietošanas mērķim pirms trūkuma atklāšanas, un ar nomainītās preces iemontēšanu saistītās izmaksas, ir atbilstoši Direktīvas mērķim, kas — kā tas norādīts tās 1. apsvērumā — ir nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni.

56 Šai kontekstā ir jānorāda, ka šāda interpretācija nenoved arī pie netaisnīga iznākuma. Faktiski, pat pieņemot, ka preces neatbilstība neizriet no pārdevēja vainas, tas tomēr

nemaina to, ka, piegādādams neatbilstīgu preci, viņš pienācīgi nav izpildījis pienākumu, kuru tas uzņēmies, noslēdzot pirkuma līgumu, un tādēļ viņam ir jāuzņemas šīs neizpildes sekas. Savukārt patērētājs no savas puses ir samaksājis pirkuma cenu un tādējādi pareizi izpildījis savu līgumisko pienākumu, (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Quelle*, 41. punkts). Tāpat to, ka patērētājs, paļaudamies uz piegādātās preces atbilstību, labā ticībā preci ar trūkumiem ir iemontējis atbilstoši tās veidam un lietošanas mērķim pirms trūkuma atklāšanas, nevar atzīt par patērētāja vainu.

57 Tādējādi situācijā, kurā neviena no līgumslēdzējām pusēm nav vainojama rīcībā, ir pamatoti pārdevējam noteikt atbildību uzņemties ar neatbilstīgās preces demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu saistītās izmaksas, jo šie papildu izdevumi, pirmkārt, nebūtu radušies, ja pārdevējs jau sākotnēji būtu izpildījis šos līgumiskos nosacījumus, un, otrkārt, ir vajadzīgi, lai preci padarītu atbilstīgu.

58 Starp citu, pārdevēja finansiālās intereses tiek aizsargātas ne tikai ar Direktīvas 5. panta 1. punktā paredzēto divu gadu noilguma termiņu un ar viņam tās 3. panta 3. punkta otrajā daļā paredzēto iespēju atteikties veikt preces nomaiņu, ja šāds atlīdzinājuma veids izrādās nesamērīgs, radot nepamatotas izmaksas (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Quelle*, 42. punkts), bet arī ar tiesībām, kas apstiprinātas Direktīvas 4. pantā, vērsties pret atbildīgajām personām šajā līgumu ķēdē. Tas, ka ar Direktīvu ir noteikta pārdevēja atbildība attiecībā pret patērētāju par visa veida atbilstību preces piegādes laikā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Quelle*, 40. punkts), tiek izlīdzināta ar to, ka pārdevējs saskaņā ar piemērojamām valsts tiesību normām var vērsties pret ražotāju, tajā pašā līguma ķēdē iesaistīto iepriekšējo pārdevēju vai jebkuru citu starpnieku.

59 Šāda 3. panta 2. un 3. punkta interpretācija nav atkarīga no tā, vai pārdevējam saskaņā ar pirkuma līgumu piegādātā prece ir bijusi jāiemontē. Proti, ja pirkuma līgumā saskaņā ar direktīvas 2. pantu ir definēta šīs preces atbilstība un tātad arī tas, ko saprot ar atbilstības neesamību, tas tomēr nemaina to, ka šāda trūkuma gadījumā pārdevēja no nepienācīgas šī līguma izpildes izrietošie pienākumi ir atvasināmi ne tikai no šī līguma, bet vēl jo vairāk — no noteikumiem par patērētāju aizsardzību, it īpaši no Direktīvas 3. panta, kuros paredzēti pienākumi, kuru apjoms nav atkarīgs no minētā līguma noteikumiem un kuriem salīdzinājumā ar līgumā noteikto attiecīgajā gadījumā var būt plašāka piemērojamība.

60 Šādi patērētājam ar Direktīvas 3. pantu piešķirtās tiesības, kuru mērķis nav vis tos nostādīt izdevīgākā situācijā salīdzinājumā ar to, uz ko tie var pretendēt saskaņā ar pirkuma līgumu, bet vienkārši atjaunot situāciju, kāda būtu bijusi, ja pārdevējs jau sākotnēji būtu piegādājis atbilstīgu preci, saskaņā ar Direktīvas 7. pantu pārdevējam ir saistošas. Turklāt no Direktīvas 8. panta 2. punkta izriet, ka tajā paredzētā aizsardzība ir minimālā aizsardzība un dalībvalstis, lai gan tās var pieņemt stingrākus noteikumus, nedrīkst ietekmēt Kopienu likumdevēja paredzētās garantijas (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Quelle*, 36. punkts).

61 Visbeidzot, pieņemot, ka pārdevējs pats nepiedalās neatbilstīgās preces demontēšanā un nomainītās preces iemontēšanā, valsts tiesas ziņā ir noteikt, kādi ir vajadzīgie minētās demontēšanas un iemontēšanas izdevumi, uz kuru atlīdzību patērētājs var pretendēt.

62 No visa iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 3. panta 2. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja neatbilstīgu patēriņa preci, kuru patērētājs pirms trūkuma atklāšanas labā ticībā ir iemontējis atbilstoši tās veidam un lietošanas mērķim, pārdevējs padara atbilstīgu, to nomainot ar jaunu, tad viņam vai nu pašam ir jāveic neatbilstīgās preces demontāža vietā, kurā tā tikusi iemontēta, un nomainītās preces iemontēšana, vai

arī jāuzņemas vajadzīgās, ar šo demontāžu un jaunās preces iemontēšanu saistītās izmaksas. Šāds pienākums pārdevējam ir neatkarīgi no tā, vai viņš saskaņā ar pirkuma līgumu ir uzņēmies iemontēt sākotnēji iegādāto patēriņa preci.

Par pārdevējam paredzētu iespēju atteikties uzņemties nesamērīgas, ar preces ar trūkumiem demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu saistītās izmaksas

63 Ar savu pirmo jautājumu lietā C-65/09 iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 3. panta 3. punkta pirmā un otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tām netiek pieļauts, ka pārdevējs saskaņā ar valsts tiesībām varētu atteikties nomainīt neatbilstīgu preci tādēļ, ka šāda nomaiņa viņam pienākuma veikt šīs preces demontāžu vietā, kur tā tikusi iemontēta, un tur arī veikt nomainītās preces iemontēšanu dēļ rada nesamērīgas izmaksas vērtības, kāda precei būtu bijusi atbilstības gadījumā, un atbilstības neesamības nozīmīguma kontekstā.

64 *Gebr. Weber*, kā arī Vācijas un Austrijas valdības piedāvā uz šo jautājumu atbildēt noliedzoši. Tādējādi Direktīvas mērķis nevarot būt noteikt pārdevējam uzņemties ekonomiski nepamatotas izmaksas tad, ja pastāv tikai viena veida tiesiskās aizsardzības līdzeklis. Tāpat šī 3. panta 3. punkta redakcija nekādi nenorādot uz to, ka tas tā būtu. Turklāt minētā panta sistēmas kontekstā vēl jo vairāk šādā gadījumā būtu jāatsaucas uz tā 3. punkta otro daļu, kurā uzskaitījums neesot izsmeļošs. Turklāt, lai arī salīdzinājums ar izdevumiem, kas izriet no alternatīva tiesiskās aizsardzības līdzekļa veida, protams, neesot iespējams, tomēr iespējamo nesamērīgumu katrā ziņā varētu izvērtēt ar citu minētajā daļā uzskaitīto kritēriju palīdzību. Starp citu, ņemot vērā šīs tiesību normas mērķi — aizsargāt pārdevēju no nepamatotām ekonomiskām neērtībām — tā

būtu jātulko kā tāda, ar kuru šāda aizsardzība tiek nodrošināta arī tad, ja nepastāv alternatīvs tiesiskās aizsardzības līdzekļa veids.

65 Savukārt Beļģijas, Spānijas un Polijas valdības, kā arī Komisija ir par pozitīvu atbildi uz minēto jautājumu. Tās norāda, ka no Direktīvas 3. panta 3. punkta otrās daļas redakcijas skaidri izriet, ka tajā ir atsauce tikai uz relatīvu nesamērīgumu, kā to turklāt apstiprina Direktīvas 11. apsvērums. Minētās tiesību normas mērķis esot izvairīties no tā, ka patērētājs ļaunprātīgi varētu izmantot savas tiesības prasīt no pārdevēja atbilstību līgumam, lai arī cits tiesiskās aizsardzības līdzeklis pārdevējam būtu lētāks un novestu pie tāda paša iznākuma. Taču, kamēr šo divu atbilstības nodrošināšanas veidu mērķis ir garantēt tās pašas patērētāja intereses, proti, līguma noteikumu izpildi un iespēju iegūt atbilstīgu preci, pakārtoti līdzekļi — cenas samazinājums vai līguma atcelšana — neļauj aizsargāt šīs pašas intereses. Ja pārdevējs varētu atteikties no viena iespējamā tiesiskās aizsardzības līdzekļa veida tā absolūta nesamērīguma dēļ, tad patērētāja rīcībā būtu tikai minētie pakārtotie līdzekļi, kas būtu pretēji minētā 3. panta sistēmai, saskaņā ar kuru prioritāte tiek piešķirta no pirkuma līguma izrietošo pienākumu savstarpējības un Direktīvas mērķa — nodrošināt augstu patērētāju aizsardzību — saglabāšanai. Taču Komisija piebilst, ka nav izslēgts, ka ārkārtas gadījumos, kuros vienīgais iespējamais tiesiskās aizsardzības līdzekļa veids ir ārkārtīgi nesamērīgas izmaksas salīdzinājumā ar patērētāja interesēm saņemt atlīdzību, ir neiespējamības gadījums Direktīvas 3. panta 3. punkta pirmās daļas izpratnē.

66 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši Direktīvas 3. panta 3. punkta pirmajai daļai, pirmkārt, patērētājs var prasīt, lai pārdevējs salabo preces, vai arī, otrkārt, viņš var prasīt, lai pārdevējs tās nomaina, — abos gadījumos bez maksas, ja vien tas nav neiespējami vai nesamērīgi.

67 Minētā 3. panta 3. punkta otrajā daļā ir precizēts, ka līdzekli uzskata par nesamērīgu, ja tas nosaka pārdevējam izmaksas, kas salīdzinājumā ar alternatīvo līdzekli ir nepamatotas, ņemot vērā vērtību, kāda precēm būtu, ja nebūtu neatbilstības, neatbilstības nozīmīgumu un to, vai alternatīvo līdzekli varētu izmantot, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam.

68 Tādējādi ir jāatzīst, ka, ja Direktīvas 3. panta 3. punkta pirmā daļa principā ir formulēta pietiekami vispārīgi, lai tajā iekļautu arī absolūta nesamērīguma gadījumu, tad minētā 3. panta 3. punkta otrajā daļā jēdziens "nesamērīgs" ir definēts tikai salīdzinājumā ar citu tiesiskās aizsardzības līdzekļa veidu, tādejādi aprobežojoties ar relatīva nesamērīguma gadījumiem. Turklāt no Direktīvas 3. panta 3. punkta redakcijas un sistēmas izriet, ka tajā ir atsauce uz diviem sākumā paredzētiem tiesiskās aizsardzības līdzekļu veidiem, proti, labošanu vai neatbilstīgas preces nomaiņu.

69 Šos secinājumus apstiprina Direktīvas 11. apsvērums, kurā noteikts, ka tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir nesamērīgs, ja tas salīdzinājumā ar citiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem rada nepamatotas izmaksas, un, lai noteiktu, vai izmaksas ir nepamatotas, viena tiesiskās aizsardzības līdzekļa izmaksām būtu jābūt ievērojami augstākām par cita tiesiskās aizsardzības līdzekļa izmaksām.

70 Ja ir tiesa — kā to norāda *Gebr. Weber* un Vācijas valdība — ka dažas šī 11. apsvēruma valodu versijas, piemēram, vācu valodas versija, ir nedaudz divdomīgas, jo tajās ir veikta atsauce uz "citiem tiesiskās aizsardzības līdzekļu veidiem", tātad daudzskaitlī, tas tomēr nemaina to, ka liela daļa valodu versiju, piemēram, angļu, franču, itāļu, holandiešu un portugāļu, nerada nekādas šaubas par to, ka likumdevējs minēto apsvērumu — tāpat kā Direktīvas 3. panta 3. punktu, kur visās šajās valodu versijas, ieskaitot

vācu valodu, atrodams vienskaitlis, — ir iecerējis saistīt tikai ar citu tiesiskās aizsardzības līdzekļa veidu, kas minēts šīs tiesību normas sākumā, proti, preces labošanu vai tās nomaiņu.

71 Tādējādi šķiet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies pārdevējam piešķirt tiesības atteikties veikt preces ar trūkumiem labošanu vai to nomainīt tikai neiespējamības vai relatīva nesamērīguma gadījumā. Pieņemot, ka tikai viens no šiem tiesiskās aizsardzības līdzekļu veidiem izrādītos iespējams, pārdevējs tādējādi nevar atteikties no vienīgā tiesiskās aizsardzības līdzekļa veida, kas ļauj preci padarīt atbilstīgu līgumam.

72 Šāda Savienības likumdevēja izdarīta izvēle Direktīvas 3. panta 3. punkta otrajā daļā — kā to norādīja Beļģijas un Polijas valdības un Komisija —, pirmkārt, ir veikta tāpēc, ka ar Direktīvu abu līgumslēdzēju pušu interesēs priekšroka tā izpildei tiek dota ar divu sākumā minēto tiesiskās aizsardzības līdzekļu veidu palīdzību un tikai tad paredzēta līguma atcelšana vai cenas samazinājums. Šāda izvēle, otrkārt, ir skaidrojama ar apstākli, ka vispār šie divi pēdējie minētie līdzekļi neļauj nodrošināt tādu pašu patērētāju aizsardzības līmeni kā preces atbilstības atjaunošana.

73 Ja tādējādi ar 3. panta 3. punkta otro daļu netiek pieļauts, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem pārdevējam tiek piešķirtas tiesības atteikt vienīgo iespējamo tiesiskās aizsardzības līdzekļa veidu tā absolūta nesamērīguma dēļ, tad tomēr ar šo pantu tiek pieļauta efektīva pārdevēja likumīgo finansiālo interešu aizsardzība papildus — kā tas ticis konstatēts šī sprieduma 58. punktā — Direktīvas 4. un 5. pantā minētajai aizsardzībai.

74 Šajā ziņā ir jānorāda, ka attiecībā uz iesniedzējtiesas minēto īpašo situāciju, kurā preces ar trūkumiem nomaiņa kā vienīgais tiesiskās aizsardzības līdzekļa veids izraisa nesamērīgas izmaksas, jo neatbilstīgā prece ir jādemontē no vietas, kur tā tikusi

iemontēta, un arī jāiemontē nomainītā prece, ar 3. panta 3. punktu tiek pieļauts, ka patērētāja tiesības uz izdevumu, kas saistīti ar preces ar trūkumiem demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu, atmaksu vajadzības gadījumā tiek ierobežotas līdz apmēram, kas ir samērīgs ar vērtību, kāda precei būtu atbilstības gadījumā, un atbilstības neesamības nozīmīgumu. Faktiski šāds ierobežojums neskar patērētāja tiesības prasīt neatbilstīgās preces nomaiņu.

75 Šai sakarā ir jānorāda, ka minētā 3. panta mērķis ir radīt taisnīgu līdzsvaru starp patērētāja un pārdevēja interesēm, nodrošinot pirmajam minētajam kā līguma vājajai pusei pilnīgu un efektīvu aizsardzību pret nepienācīgu līgumisko saistību izpildi no pārdevēja puses, ļaujot ņemt vērā pārdevēja minētos ekonomiska rakstura apsvērumus.

76 Vērtējot, vai pamata lietā būtu jāierobežo patērētāja tiesības uz izdevumu, kas saistīti ar neatbilstīgās preces demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu, atmaksu, iesniedzējtiesai būtu jāņem vērā, pirmkārt, vērtība, kāda precei būtu atbilstības gadījumā, un atbilstības neesamības nozīmīgums, kā arī, otrkārt, Direktīvas mērķis nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni. Tādēļ iespēja veikt šādu tiesību sašaurināšanu nebūtu pamats praktiskam patērētāja tiesību saņemt atlīdzību par šiem izdevumiem, kas tam radušies, pirms trūkuma atklāšanas labticīgi iemontējot preci ar trūkumiem atbilstoši tās veidam un lietošanas mērķim, satura zudumam.

77 Visbeidzot, pieņemot, ka tiesības uz šādu izdevumu atlīdzināšanu tiek sašaurinātas, patērētājam — tā vietā, lai prasītu nomainīt neatbilstīgu preci, — ir jāpiešķir iespēja prasīt adekvātu cenas samazinājumu vai līguma atcelšanu atbilstoši Direktīvas 3. panta 5. punkta pēdējam ievilkumam, jo tas, ka patērētājs preces ar trūkumiem atbilstību

var prasīt tikai tad, ja tas uzņemas daļu no šiem izdevumiem, ir uzskatāms par viņam sagādātām ievērojamām neērtībām.

78 No visa iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem pārdevējam tiek piešķirtas tiesības atteikties nomainīt neatbilstīgu preci, kas ir vienīgais tiesiskās aizsardzības līdzekļa veids, tādēļ ka tas pienākuma šo preci demontēt vietā, kurā tā tikusi iemontēta, un tur iemontēt nomainīto preci dēļ rada nesamērīgas izmaksas vērtības, kāda precei būtu atbilstības gadījumā, un atbilstības neesamības nozīmīguma kontekstā. Taču ar šo tiesību normu tiek pieļauts, ka patērētāja tiesības uz izdevumu, kas saistīti ar preces ar trūkumiem demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu, atmaksu šādā gadījumā tiek ierobežotas tādējādi, ka pārdevējs uzņemas samērīgas izmaksas.

Par tiesāšanās izdevumiem

79 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesas, un tās lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīvas 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām 3. panta 2. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja neatbilstīgu patēriņa preci, kuru patērētājs pirms trūkuma atklāšanas labā ticībā ir iemontējis atbilstoši tās veidam un lietošanas mērķim, pārdevējs padara atbilstīgu, to nomainot ar jaunu, tad viņam vai nu pašam ir jāveic neatbilstīgās preces demontāža vietā, kurā tā tikusi iemontēta, un nomainītās preces iemontēšana, vai arī jāuzņemas vajadzīgās, ar šo demontāžu un jaunās preces iemontēšanu saistītās izmaksas. Šāds pienākums pārdevējam ir neatkarīgi no tā, vai viņš saskaņā ar pirkuma līgumu ir uzņēmies iemontēt sākotnēji iegādāto patēriņa preci;

2) Direktīvas 1999/44 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem pārdevējam tiek piešķirtas tiesības atteikties nomainīt neatbilstīgu preci, kas ir vienīgais tiesiskās aizsardzības līdzekļa veids, tādēļ ka tas pienākuma šo preci demontēt vietā, kurā tā tikusi iemontēta, un tur iemontēt nomainīto preci dēļ rada nesamērīgas izmaksas vērtības, kas tai būtu bijusi atbilstības gadījumā, un atbilstības neesamības nozīmīguma kontekstā. Taču ar šo tiesību normu tiek pieļauts, ka patērētāja tiesības uz izdevumu, kas saistīti ar preces ar trūkumiem demontāžu un nomainītās preces iemontēšanu, atmaksu šādā gadījumā tiek ierobežotas tādējādi, ka pārdevējs uzņemas samērīgas izmaksas.

[Paraksti]